

УДК 007: 304: 659.3

МЕДІААНЕКСІЯ УКРАЇНИ

Володимир Лернатович

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
бул. Генерала Чупринки, 49, Львів, 79044, Україна, e-mail: journft@franko.lviv.ua*

Росія окупувала український інформаційний простір. Шовіністична ідеологія та ліберальна доктрина є домінантами у мас-медіа.

Ключові слова: російський шовінізм, ліберальна доктрина, інформаційна анексія, державне будівництво.

«Погубила нас нещаслива наша географія
і невдала наша історія».

О. Довженко

Появу Інтернету сьогодні порівнюють із винайденням книгодрукування колись. Електронний колоніалізм глобалістів та імпершовіністів сусідів виступають об'єктом епізодичного дослідження. Предметом — засоби і форми впливу на сучасного реципієнта інформації в Україні.

Кілька штрихів до постмодерного електронного суспільства. Філософічна складова: криза раціоналізму породила політтехнології та конспірологію у царині ЗМІ. Ірраціоналізм та інтуїтивізм витіснив досвід. Глобалізм активно конкурує з іншими «ізмами» зокрема, шовінізмом, націоналізмом. Постмодерн, породжений 60-ими, став стилем життя сьогодні. Постструктуралізм руйнує усталену філософію минулого.

Тоталітарні доктрини (марксизм), знову вивчаються на Заході. Хангтінгтон засвідчує занепад неолібералізму. В червні 2013 року НАН України провела конференцію «Кінець неолібералізму». Анексія грубої сили трансформувалася в аналог медійний. Латентний тоталітаризм ЗМІ — ознака сьогодення. Пропаганда відтіснила інформацію, маніпуляція — системний аналіз, балаканина — інтелектуалізм.

Головні концептуальні протистояння у царині ЗМІ:

- а) ідеологічні (світоглядні),
- б) морально-етичні (ціннісні),
- в) культуральні (партикулярні),
- г) духовні (еклектичні).

Головними засобами інформації сьогодні є сателіт, ТБ — кабель та онлайн версії інших ЗМІ. Останні суттєво потіснили традиційне ТБ, радіо, газети.

Україна, як ласий шматок геополітики — в епіцентрі медіабаталій. Головними доктринами, що є присутніми в ЗМІ, виступають:

а) проросійська — «Від Курилів до Карпат» (російське та проросійське ТБ, он-лайн ТБ);

б) пропольська — «Від моря до моря» (польське ТБ, українське ТВІ);

в) проєвропейська — «Ми є центром Європи» (українське ТБ: «1+1», Перший національний);

г) українська соборна — «Від Сяну до Дону» (Націоналістичний портал, он-лайн ТБ).

На польсько-українському «фронті» активно воює І.Федик на сайті «Вголос» і робить це системно і методично.

На деяких телеканалах та в Інтернеті — В.Вятрович та В.Сергійчук. Опозиційний канал ТВІ криптологічно займає пропольську нішу. Мережеві війни потіснили економічні та військові. Часто вони інспірують останні. Росія звинувачує США, Захід в експорті «кольорових революцій», «арабської весни», в приході до влади В.Ющенко та М.Саакашвілі. Останній наніс контрпропагандистський удар Росії з трибуни ООН у вересні 2013 року, ставши адвокатом України напередодні Вільнюсу 2013. Юрій Винничук переконаний, що Геббельс заклав підвалини майбутньої «пуцінської» пропаганди.

Колись популярне російське ТБ перетворилось на рупор «єдиносудимства» епохи СРСР. Наприклад, 5 канал Санкт-Петербурга, НТВ, ОРТ, Росія. 5 канал «наосліп» використовує І.Федика, Ю.Шухевича, Я.Сватка, маніпулюючи своїми коментарями. Полемічність тепер відходить в минуле.

Пропаганда, як колись в СРСР, скерована головно проти США та пострадянських держав. Колись опозиційний РенТВ, зусиллями ФСБ, став мегаконспірологічним. «Солов'ї» Путіна пішли ва-банк проти «світової еліти».

Передачі «Теория заблуждений», «Военная тайна», «Тайны мира» знайомлять нас із світовою «закулісою» — Більдербергами, Тристоронньою комісією...

Раніше подібними «одкровеннями» забавлялися шовіністичні видання «Завтра», «Молодая гвардия», «Наш современник». Модераторами виступали О.Проханов, О.Беляєв, В.Распутін. Сьогодні цих інтелектуалів в кіберпросторі потіснили політтехнологи-зомбовики: О.Кургінян, М.Старіков, А.Фурсов. М.Леонтьєв, О.Затулін — виглядають списаним «набоек». У вересні 2013 Д.Кісільов на каналі «Россия 1» пророкував евтаназію Україні, а Януковича прирівняв до Мазепи. Росія кинула в бій англомовний телеканал «RT» проти CNN, BBC та Fox News. Інтелектуальний, ліберальний «Дождь», «Познавательное ТВ» та космополітичний телеканал RTVI, комуністичний — «Звезда» дружно атакують українську незалежність на наших сателітах та у кабельних мережах. Здебільшого ця пропаганда є деструктивною, як вказував Г. Почепцов у своєму дослідженні.

Сьогоднішня — російська має «топірний» характер і неспівставна з «асиметричними війнами», що їх провадять США. Поле битви — Україна та її інформаційний простір. У 1934 році Гітлер доводив журналістам необхідність єдності комунікативного процесу, а полеміку вважав джерелом занепаду держави. Такий підхід нагадує сучасні інформаційні стандарти Кремля, замішані на метафізиці, конспірології, «русском мире». Геббельс писав, що важливішим є

не те, про що пишуть газети, а те про що вони не пишуть. А цим грішать здебільшого західні ЗМІ.

Доктор А.Фурсов вважає, що 90% сучасної інформації є маніпулятивними і пропагандивними. Сучасні українські ЗМІ — або прозахідні, або проросійські, але рідко проукраїнські. У них постійно домінує песимізм, популяризується темна сторона життя. Загалом, всі ці компоненти ведуть нас до чергової «руїни», спочатку в інформаційному просторі. Окрема сфера іноземного домінування — кіберпростір, де ми кількісно і якісно поступаємо Росії, не кажучи про Захід.

Сайти, блоги, портали — місце перманентної резистентності. Сюди перемістились «шоколадні», «сирні», «газові», «сланцеві» та інші баталії.

«Мета — виправдовує засоби», — гасло сучасних інтернет-бійців. Цікаво, що як наші, так і російські, так і західні ЗМІ замовчують економічні досягнення Білорусії. Деякі канали цієї країни є в пакетах наших кабельних мереж. Те, що для українських ЗМІ — табу, є буденністю для білоруського телеглядача. Наприклад, програма «Взгляд в мир» з Євгенієм Новіковим просто «б'є наповал». У ній інформація про «світову закулісу», про ті ж «Більдерберги», «Тристоронню комісію» тощо. Канал «24 Беларусь» називає президентів передових країн «головами, що говорять», але нічого не вирішують. Жодного аналогу в інформаційному полі України просто не існує. А інтерв'ю О.Лукашенка західним ЗМІ просто «розірвали» інтернет своєю відвертістю.

Білоруське телебачення активно обговорює життя сусідів, роль соціальних мереж, що виступають інспіраторами конфліктів та кольорових революцій у світі. Ми ж про Білорусію просто мовчимо. Програми Євгенія Новікова на БТБ — повна екстраполяція на популярну коліс в СРСР «Международную панораму» О. Бовіна, що була рупором антизахідної пропаганди.

Російські телеканали, що в наших кабельних мережах, здебільшого провокативно розповідають про Білорусь, негативно про Україну. В кіберпросторі точиться війна понятійного апарату та термінів. «Світовий тероризм», «мусульманська загроза», «російський шовінізм», «український націоналізм» — лише невеликий перелік пропагандивних штампів. «Конспірологи» Росії мають навіть свій телеканал — «Євразія ТВ». Це ті, послідовники яких — «євразійці» ламають Тризуб на Говерлі.

Контент цього каналу: освітні програми, публічні лекції, семінари, конференції.

Проблематика: геополітика, етносоціологія, політологія.

Кредо — формувати національну еліту. Цей канал концептуально дисонує з космополітичним «Дождем», RTVI. Автори — сумновідомі О.Дугін, О. Проханов, Г. Джамаль та інші. Наш ТВІ прагне створити собі реноме інтелектуального, однак це — радше позерство. Регіональний канал ЗІК скинув маску націоналістичного і активно диференціює український соціум на: Схід — Захід, донецькі — бандерівці, російськомовні — україномовні. Приклад — передачі О.Дроздова. Наше ВЕТV теж практикує відкриті лекції, здебільшого російською мовою. Робить подібні спроби і сайт УКУ. Публічні Інтернет-лекції лише набирають «обертів» в Україні. Наприклад сайт «Політ. UA» є радше римейком російського «Полит. RU».

США щорічно виділяє на справи блогерів 4,7 млрд. доларів, Росія — 700 млн. доларів. Українські цифри — невідомі широкому загалу. Кіберпростір

«шельмує» сучасний неолібералізм, постмодернізм, лібертаризм, просперуючи тоталітарне світобачення, готуючи людство до суцільного гіперелектронного контролю, як альтернативі тероризмові. Медіатероризм стає реальністю сьогоднішнього дня, віртуальна реальність ще з 1983 року потісняє справжню і власне започатковує електронну глобалізацію.

Найвідвідуваніші російські пропагандистські сайти:

- а) конспірологічні («РАН», «Русская геополитика», «Славянский союз», «Весник конспирологии»);
- б) реваншистські («Русь Великая», «Русский обозреватель», «Молвица»);
- в) націонал-шовіністські («Райберт», «NoNaMe», «Всякая сволочь», «Поиск истины»).

Їм протистоять — українські:

- а) конспірологічні («Справжня українська правда», «Конспіролог», «Народний оглядач», «TOP SECRETZ»);
- б) соборницькі («Націоналістичний портал», «Майдан», Брама», «Вголос»).

«Ліві» інтернет-ресурси — абсолютно проросійські, наприклад, сайт «Гасло».

Інші, буцімто українські сайти: Дмитрия Зеркалова, Миколи Сенченка, «Русь великая» — латентно антиукраїнські, аж перенасичені викривальною інформацією.

А існують ще сайти-клони, нацистські, рунвірівські, сектантські тощо.

І вся ця пропагандивна машина працює здебільшого проти України.

Доречно свого часу М.Грушевський зауважив, що Україною керують люди, яким вона не потрібна, а потрібна, додамо від нас, всім політтехнологам, пропагандистам «як хліб і кусень сала». Хоча б онтологічно вони мали «гавкати раз у раз, аби вона не спала», як метафорично казав Франко.

Перманентна теорія «керованого хаосу» із Заходу та груба експансія «русского мира» поки що знекровлюють нас в інформаційному просторі. Якщо ми не зрозуміємо імперативу Ю.Липи, що «призначення України є тільки в ній самій» (3), то втратимо найдорожче — державу. І це не емоційна рефлексія...

-
1. Див.: Сайт ТСН «Погляди», 2013. 10 вересня.
 2. Почепцов Г.Г. Пропаганда и контрпропаганда. М.: Центр, 2004. С. 253.
 3. Липа Юрій. Призначення України. Львів: Просвіта. 1992. С. 72.

MEDIA ANNEXATION OF UKRAINE

Volodymyr Lernatovych

Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky str. 49, Lviv, 79044, Ukraine

E-mail: journft@franko.lviv.ua

Russian nationalism and liberal doctrine are dominant in Ukrainian mass media.

Key words: Russian nationalism, liberal doctrine, information invasion, state-building.

МЕДІА-АННЕКСІЯ УКРАЇНИ

Владимир Лернатович

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Генерала Чупрынки, 49, Львов, 79044, Украина

E-mail: journft@franko.lviv.ua

Россия оккупировала украинское информационное пространство. Шовинистическая идеология и либеральная доктрина выступают доминантами в масс-медиа.

Ключевые слова: российский шовинизм, либеральная доктрина, информационная аннексия, государственное строительство.

Стаття надійшла до редколегії 04.10.2013

Прийнята до друку 14.10.2013